

مروری بر روش‌شناسی آینده‌پژوهی: معرفی روش‌های عمده پژوهش در باب آینده

ایمان رضایی

^۱ دانشجوی دکترای آینده‌پژوهی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

چکیده

آینده‌پژوهی به عنوان فرارشته‌ای نوظهور، با هدف مطالعه نظام‌مند آینده، در طی چند دهه اخیر مورد توجه بسیاری از کشورهای دنیا قرار گرفته است. مطالعه نظام‌مند آینده تنها با ارائه روش‌های مختص این حوزه ممکن شده است. روش‌هایی که هدف از ایجاد آنها مدیریت عدم قطعیت و تلاش برای کاهش آن در آینده بوده است. از آنجایی که این روش‌ها عموماً در بین پژوهشگران کمتر شناخته شده‌اند، معرفی آنها و آشنایی با جایگاهشان در حوزه آینده‌پژوهی از ضرورت‌های توسعه این حوزه، به شمار می‌رود. در این پژوهش به معرفی تعدادی از روش‌های اصلی پرکاربرد در این حوزه علمی پرداخته و مختصات هر یک مورد واکاوی قرار گرفته است. این روش‌ها شامل برنامه‌ریزی سناریو، تحلیل لایه‌ای علی (CLA)، چشم‌اندازپردازی، رهنگاشت فناوری، دلفی، چرخ آینده‌ها، و پویای محیطی/پویای افقی می‌شوند. این روش‌ها بر اساس میزان کاربرد و قابلیت‌هایی که در کاربست آینده‌پژوهی در عمل داشته‌اند، برگزیده شده‌اند. در نهایت، جایگاه این روش‌های منتخب در الماس پوپر تبیین شده است.

واژه‌های کلیدی: آینده‌پژوهی؛ روش‌شناسی آینده‌پژوهی؛ فرارشته‌ای؛ روش‌های آینده‌پژوهی

مطالعات آینده پژوهی و سیاستگذاری

دوره ۷، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صفحات ۶۳-۴۳